

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 lutego 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. w Z. ponownie ustalił wysokość kapitału początkowego W. K.. Podstawę wymiaru kapitału początkowego stanowi kwota 984,77 zł. Przyjęto okresy składkowe w liczbie 23 lat, 2 miesiące i 14 dni (278 miesięcy), okresy nieskładkowe wyniosły natomiast 1 miesiąc i 23 dni oraz sprawowania opieki nad dzieckiem 2 lata, 11 miesięcy i 28 dni (łącznie 37 miesięcznie). Współczynnik proporcjonalny, do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku, wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 89,91%, a służy on do obliczenia części 24 % kwoty bazowej, która w wypadku wnioskodawczynie wynosi 293,01 zł. Średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku 62 lat wynosi 209 miesięcy. Kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 roku obliczony został w sposób następujący:

$293,01 \text{ zł} \times 89,91\% = 263,45 \text{ zł};$

$(278 \text{ miesięcy składkowych} \times 1,3\%) : 12 \times 984,77 \text{ zł} = 296,61 \text{ zł};$

$(37 \text{ miesiące nieskładkowe} \times 0,7\%) : 12 \times 984,77 \text{ zł} = 21,27 \text{ zł};$

Razem daje to kwotę 581,33 zł;

$581,33 \text{ zł} \times 209 \text{ miesięcy} = 121.497,97 \text{ zł}$ kapitału początkowego ustalonego na dzień 1 stycznia 1999 roku.

(decyzja akta kapitałowe ZUS).

Decyzją z dnia 3 marca 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. w Z., po rozpoznaniu wniosku W. K. z 30 stycznia 2017 roku, przyznał jej prawo do emerytury od 1 marca 2017 roku. Do obliczenia emerytury przyjęto:

- kwotę składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 79.179,15 zł;

- kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 418.909,40 zł;

- średnie dalsze trwanie życia – 249,90 miesięcy;

- wysokość emerytury wynosi 1.993,15 zł.

(decyzja k.11 akt ZUS).

W dniu 13 marca 2017 roku wnioskodawczynie zaskarżyła obie decyzje. W uzasadnieniu podniosła, iż przy obliczeniu emerytury nie przeliczono i nie przyjęto do obliczenia podstawy wymiaru świadczenia okresu urlopu wychowawczego po 1,3% oraz premii z zysku za 1989 rok w kwocie 13.570,- zł wynikającej z dokumentu Rp-7.

(odwołania k.2 i k. 2akt VIII U 674/17).

Decyzją z dnia 17 marca 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. w Z. ponownie ustalił wysokość kapitału początkowego W. K.. Podstawę wymiaru kapitału początkowego stanowi kwota 984,77 zł. P. okresy składkowe w liczbie 23 lat, 2 miesiące i 14 dni (278 miesięcy), okresy nieskładkowe wyniosły natomiast 1 miesiąc i 23 dni oraz sprawowania opieki nad dzieckiem 2 lata, 11 miesięcy i 28 dni (łącznie 37 miesięcznie). Współczynnik proporcjonalny, do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku, wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 89,91%, a służy on do obliczenia części 24 % kwoty bazowej, która w wypadku wnioskodawczynie wynosi 293,01 zł. Średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku 62 lat wynosi 209 miesięcy. Kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 roku obliczony został w sposób następujący:

$293,01 \text{ zł} \times 89,91\% = 263,45 \text{ zł};$

$(278 \text{ miesięcy składkowych} \times 1,3\%) : 12 \times 984,77 \text{ zł} = 296,61 \text{ zł};$

$(35 \text{ miesięcy nieskładkowe} \times 1,3\%) : 12 \times 984,77 \text{ zł} = 37,32 \text{ zł};$

$(1 \text{ miesiąc nieskładkowy} \times 0,7\%) : 12 \times 984,77 \text{ zł} = 0,59 \text{ zł}$

Razem daje to kwotę 597,97 zł;

$597,97 \text{ zł} \times 209 \text{ miesięcy} = 124.975,73 \text{ zł}$ kapitału początkowego ustalonego na dzień 1 stycznia 1999 roku.

(decyzja akta kapitałowe ZUS).

Decyzją z dnia 20 marca 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. w Z., przeliczył emeryturę wnioskodawczyni od 28 lutego 2017 roku. Do obliczenia emerytury przyjęto to:

- kwotę składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 79.179,15 zł;

- kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 430.900,28 zł;

- średnie dalsze trwanie życia – 249,90 miesięcy;

- wysokość emerytury wynosi 2.041,13 zł.

(decyzja k.15 akt ZUS).

W odpowiedzi na odwołania ZUS wniósł o ich oddalenie przytaczając argumentację zawartą w zaskarżonych decyzjach. Dodatkowo podniesiono, że decyzjami z dnia 3 marca 2017 roku i 17 marca 2017 roku uwzględniono w przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego i emerytury wskaźnik 1.3% za okres urlopu wychowawczego. Organ rentowy podkreślił jednocześnie, iż brak podstaw do uwzględnienia premii z zysku gdyż zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 9 listopada 1987 roku „w sprawie zgłaszania pracowników do ubezpieczenia społecznego oraz składek na ubezpieczenie” (Dz. U. nr 37 poz. 211 ze zm.), uchwały nr 33 Rady Ministrów z 25 marca 1983 roku „w sprawie klasyfikacji wynagrodzeń w jednostkach gospodarki uspołecznionej” (M.P. nr 15, poz. 85), zarządzenia nr 21 Prezesa GUS z dnia 18 maja 1984 roku „w sprawie klasyfikacji składników wynagrodzeń” (Dz. Urz. GUS nr 3, poz.6) premie te nie wchodziły do podstawy wymiaru składek.

(odpowiedź na odwołania k.3-4 i k.3-4 akt VIII U 674/17).

Postanowieniem z dnia 14 września 2017 roku Sąd połączył sprawę o sygnaturze akt VIII U 673/17 ze sprawą VIII U 674/17 do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

(postanowienie k. 16 w aktach VIII U 674/17).

Na rozprawie w dniu 14 września 2017 roku wnioskodawczyni wyjaśniła, iż jej zastrzeżenia co do sposobu przeliczenia okresu urlopu wychowawczego zostały już wyjaśnione przez organ rentowy zgodnie z jej stanowiskiem (e-protokół z 14 IX 2017 roku 00:01:40).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni W. K. urodziła się w dniu (...). (okoliczność bezsporna).

Dnia 20 marca 2008 roku ubezpieczona złożyła wniosek o ustalenie kapitału początkowego (wniosek k.1-2 akt kapitałowych ZUS).

Decyzją z dnia 7 maja 2009 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. w Z. ustalił wysokość kapitału początkowego W. K.. Podstawę wymiaru kapitału początkowego stanowi kwota 984,77 zł. Wskaźnik wysokości

podstawy wymiaru obliczony został z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. z lat 1985-1994 i wyniósł 80,66%. Przyjęto okresy składkowe w liczbie 23 lat, 2 miesięcy i 14 dni (278 miesięcy), okresy nieskładkowe wyniosły natomiast 1 miesiąc i 23 dni oraz sprawowania opieki nad dzieckiem 2 lata, 11 miesięcy i 28 dni (łącznie 37 miesięcznie). Współczynnik proporcjonalny, do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku, wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 89,32%, a służy on do obliczenia części 24 % kwoty bazowej, która w wypadku wnioskodawczynie wynosi 293,01 zł. Średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku 62 lat wynosi 209 miesięcy. Kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 roku obliczony został w sposób następujący:

$293,01 \text{ zł} \times 89,32\% = 261,72 \text{ zł};$

$(278 \text{ miesięcy składkowych} \times 1,3\%) : 12 \times 984,77 \text{ zł} = 296,61 \text{ zł};$

$(37 \text{ miesiące nieskładkowe} \times 0,7\%) : 12 \times 984,77 \text{ zł} = 21,27 \text{ zł};$

Razem daje to kwotę 579,60 zł;

$579,60 \text{ zł} \times 209 \text{ miesięcy} = 121.136,40 \text{ zł}$ kapitału początkowego ustalonego na dzień 1 stycznia 1999 roku.

(decyzja k.22-23 akta kapitałowe ZUS).

W dniu 30 stycznia 2017 rok wnioskodawczynie złożyła wniosek o emeryturę (wniosek k. 1- 4 akt ZUS).

W okresie od 20 lipca 1982 roku do 28 lutego 2001 roku wnioskodawczynie zatrudniona była w (...) SA w P., w pełnym wymiarze czasu pracy (świadcstwo pracy k.21 akt rentowych ZUS).

Za rok 1989 wypłacono ubezpieczonej nagrodę z zysku w kwocie 183.570,- zł (druk Rp-7 k.8 akt kapitałowych).

Od nagrody z zysku za 1989 rok, wypłaconej w dniu 15 maja 1990 roku, zakład pracy naliczył i odprowadził składkę na ubezpieczenia społeczne (pisma k.27-28).

Kwota wynagrodzenia za 1989 rok wyniosła 1.828.535,- zł a stosunek do przeciętnego wynagrodzenia wzrósł z 66,30% do 73,70% (obliczenie wskaźnika k.39).

Przyjmując do naliczenia kapitału początkowego oraz emerytury kwotę nagrody z zysku za 1989 rok wskaźnik wysokości kapitału wyniósł 81,40% a jego wysokość równa się kwocie 125.619,45 zł, zaś wysokość emerytury wzrosła do 2.222,89 zł (okoliczność bezsporna, wyliczenia k.34-39).

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołania zasługują na uwzględnienie.

W myśl art. 24 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Ubezpieczonym (t.j. Dz. U. z 2016 roku, Nr 887) urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w ust. 1a i 1b, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184.

Podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24 według art. 25. ust. 1 ustawy emerytalnej stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Emerytura, ustalana według zreformowanych zasad dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury, ustalonej w sposób

określony w art. 25, przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi, w jakim ubezpieczony przechodzi na emeryturę (art. 26 ust. 1 ustawy emerytalnej).

Uwzględniane przy ustalaniu prawa do emerytury i obliczaniu jej wysokości okresy składkowe i nieskładkowe zostały wyszczególnione odpowiednio w art. 6 i 7 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Natomiast na mocy art 173 ust. 1 dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy (...)

2. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat.

W oparciu o przepis art. 174 ust. 1 kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

2. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;

2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;

3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

2a. Przy ustalaniu kapitału początkowego do okresów, o których mowa w art. 7 pkt 5 stosuje się art. 53 ust. 1 pkt 2.

3. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r.

3b. Jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesiący tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3, w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu.

W myśl art. 15 ust. 1 podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176 (...)

6. Na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

W oparciu o art. 16 przy ustalaniu kolejnych 10 lat kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1 i 2, przyjmuje się lata kalendarzowe następujące bezpośrednio po sobie, chociażby ubezpieczony w niektórych z tych lat przez okres roku lub w okresie krótszym niż rok nie pozostawał w ubezpieczeniu.

Przytoczone zasady postępowania – w świetle uchwały Sądu Najwyższego z dnia

7 maja 2003 roku w sprawie o sygn. III UZP 2/03 (OSNP 2003/14/338) - tak przy ustalaniu prawa do świadczenia, jak i jego przeliczaniu, pozwalają na ogólną uwagę, iż zamiarem ustawodawcy było umożliwienie ubezpieczonym

dokonanie wyboru, w ramach prawa, najkorzystniejszego z ich punktu widzenia okresu, z którego podstawa wymiaru składek ubezpieczeniowych, będzie stanowić podstawę wymiaru świadczenia.

Jednocześnie zgodnie zaś z art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych emerytura wynosi:

- 1) 24% kwoty bazowej, o której mowa w art. 19, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, oraz
- 2) po 1,3% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych,
- 3) po 0,7% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych.

Wnioskodawczyni w toku procesu kwestionowała przede wszystkim prawidłowość ustalonego kapitału początkowego, który stanowił jedną ze składowych obliczenia wysokości emerytury.

W zakresie nieprawidłowego przelicznika dotyczącego okresu urlopu wychowawczego, organ rentowy jeszcze przed skierowaniem odwołania wnioskodawczyni do sądu wydał nowe decyzje z dnia 17 i 20 marca 2017 roku dotyczące zarówno kapitału początkowego jak i emerytury, w których uwzględnił zarzuty ubezpieczonej i przeliczył okres urlopu wychowawczego według wskaźnika 1,3%.

Sporna pozostała w związku z tym jedynie kwestia wliczenia, wypłaconej w 1990 roku nagrody z zysku za 1989 rok, do podstawy wymiaru składek stanowiącej podstawę obliczenia kapitału początkowego a następnie emerytury.

Nie budzi wątpliwości sądu, iż nagroda z zysku wypłacona za 1989 rok nie podlegała oskładkowaniu. Bezsporne w sprawie jest jednak i to, że pracodawca naliczył i opłacił składki na ubezpieczenie społeczne od tej kwoty.

Przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 1987 r. w sprawie zgłaszania pracowników do ubezpieczenia społecznego oraz składek na to ubezpieczenie. (Dz. U. Nr 37, poz. 211 z późn. zm.) wskazywały m.in zasady ustalania wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne pracowników. Określały te składniki wynagrodzenia, od których istniał obowiązek opłacenia składek. Wylizywały, które składniki wynagrodzenia nie stanowią podstawy wymiaru składek. Żaden z przepisów nie wskazywał jednak ograniczeń co do wysokości opłaconej składki.

W obecnie obowiązującym systemie ograniczenie takie określone jest w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1778 z późn. zm.), zgodnie z którym roczna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób, o których mowa w art. 6 i 7, w danym roku kalendarzowym nie może być wyższa od kwoty odpowiadającej trzydziestokrotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok kalendarzowy, określonego w ustawie budżetowej, ustawie o przewidywanym budżetowym lub ich projektach, jeżeli odpowiednie ustawy nie zostały uchwalone - z zastrzeżeniem ust. 2 i 9.

Jedynie § 12 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 1987 r. wskazywał, iż kwoty nieprawnie wypłaconych świadczeń obciążają zakład pracy i nie podlegają zaliczeniu na poczet składek.

Nie dotyczy to jednak spornej wypłaty, bowiem świadczenie to było wypłacone zgodnie z obowiązującymi przepisami a jedynie nie było obowiązkiem uiszczenia składki od tej wypłaty.

W związku z powyższym w ocenie sądu podstawę obliczenia zarówno kapitału początkowego, jak i w konsekwencji emerytury winny stanowić składki faktycznie opłacone od świadczeń wypłaconych pracownikowi. W cytowanym przepisie mowa jest bowiem o składkach zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego czyli opłaconych a nie o składkach należnych. Konsekwencją takiego uregulowania jest m.in. i to, że jeśli składki winny być opłacone a nie zostały to składki należne nie stanowią podstawy naliczenia kapitału początkowego a w konsekwencji emerytury. A contrario – składki uiszczone winny stanowić taką podstawę.

Dane ustalone w toku procesu pozwoliły zatem na przyjęcie do obliczenia wskaźnika wymiaru kapitału początkowego obliczonego z lat 1985 – 1994 kwoty wynagrodzenia za 1989 rok w wysokości 1.828.535,- zł co dało wskaźnik za 1989 rok w wysokości 73,70%, zaś wskaźnik wysokości kapitału wzrósł do 81,40%. Wysokość kapitału równa się w związku z tym kwocie 125.619,45 zł. Pozwoliło to na podwyższenie emerytury do wysokości 2.222,89 zł.

Sąd Okręgowy, mając powyższe okoliczności na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.zmienił zaskarżone decyzje, orzekając ja w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego wraz z aktami rentowymi.

14 XII 2017 roku.